

Про що нагадує Великий піст

Одру після Сиропусної неділі (18 лютого) починається Великий піст (Чотиридесятиця). Він вносить суттєві зміни у життя християн. Їжа стає пісною, Богослужіння тривалішими, строгішими, лунає менше піснеспівів, більше – псалмів та молитов, що налаштовують душу на каяття. До ранішніх та вечірніх молитов додається традиційна для Великого посту молитва Єфрема Сиріна "Господи і Владико життя мого..." з доземними поклонами. Ця ж молитва супроводжує кожну церковну службу. Децхо відозмінюються Богослужіння у церквах, правляться ще й такі служби, як часи та велике повечір'я. Щосереді і щоп'ятниці звершується літургія Передосвячених Дарів (це Богослужіння поєднує вечерню зі Святим Причастям). Змінюється і правило читання Псалтиря: в часі Великого посту його треба повністю прочитати за тиждень не раз, а двічі. Віруючі заздалегідь подають до церков записки на поминання померлих родичів на літургії під час Великого посту. Ці поминальні відправи мають назву Сорокауст.

Особливо суворими є перший та сьомий (Страсний, Великий) тижні посту. В перші чотири дні Чотиридесятиці на великому повечір'ї читається Великий канон святого Андрея архієпископа Критського. В цьому особливому творі в пісенній формі зібрана вся історія Старого й Нового завітів. Автор Канону вказує кого з біблійних осіб треба наслідувати, і схожості з ким варто уникати задля миру з Богом та власного добра. Згадавши творі зворушує людей вже майже чотири століття, налаштовуючи їх на застанови над своїм життям та щире каяття. В одному з перших віршів Канону сказано: "Прийди, окаянная душе, прийди разом із плоттю твоєю, Творцеві всіх сповідайся, покинь, нарешті, колишню нерозсудливість і Богові принеси сльози свої у покаянні".

Першої суботи посту вшановуємо священномученика Власа (24 лютого). Цього дня наші прадіди прикрашали стайні та обкурювали ладаном і цілющими травами свою худібку. По селах гзди брались організовувати громадські череди, підшукували пастухів.

Першу неділю Великого посту (25 лютого) названо неділею Торжества православ'я на згадку про відновлення шанування святих ікон у 842-му році. У п'ятницю другого тижня посту на літургії православні християни можуть стати свідками освячення колива (пшениці з медом) на згадку про великомученика Феодора Тирона, який у 362 році у своїй з'яві порадив християнам цілий тиждень споживати коливо, щоб уникали їжі, яку за наказом Візантійського імператора Юліана Відступника окропили кров'ю ідоложертвоних тварин.

Третя неділя (11 березня) та четвертий тиждень посту мають назву хрестопоклонні. Тоді віруючі, пригадуючи Господні страждання та смерть, вшановують святий хрест. При поклонінні та на літургії замість "Трисвятого" в той час співають: "Хресту твоєму поклоняємось, Владико, і святее воскресіння Твоє слаavimo". Господині колись випікали спеціальний хліб у вигляді хреста. Частину такої хлібини з'їдали, а решту ховали в зерно в коморі. З цим шматком господар виходив у поле на сібву, клав його на ниву, молився і з'їдав, просячи у Бога благословення. Крихти закопував у полі, "щоб вродило рясно".

На п'ятому тижні Великого посту в середу ввечері є звичай читати життя святої Марії Єгипетської, яке ще раз нагадує християнам, що щире каяття відкриває двері спасіння навіть для найбільших грішників. Історія преподобної Марії свідчить про безмежне милосердя Небесного Отця до тих, хто має непохитний намір навернутися і полишає своє попереднє грішне життя. Того ж дня знову читається Великий канон Андрея Критського з поклонами. На четвер п'ятого тижня (22 березня) припадає день пам'яті сорока мучеників Севастійських. В нашому народі існує звичай випікати цього

дня обрядове печиво – "жайворонків", які, за повір'ям, прилітають цього дня. Таких пташок з тіста має бути саме сорок, а вчителям колись дарували сорок бубликів. Субота п'ятого тижня (24 березня) називається Акафістова, бо тоді прийнято читати акафіст (велика літургійна поема, яка служиться стоячи) до Богородиці. Ця урочиста служба встановлена в Греції як подяка Пречистій за багаторазове визволення Константинополя від ворогів. Шостий тиждень посту готує віран до привітання Господа вербовими галузками. На п'ятницю припадає свято святого Олексія чоловіка Божого (Теплого). Цей день особливий для пасічників, які здавна виставляли на Олексія (Теплого) вулики на пасіку, освячували їх і благословляли іконами. Субота того тижня (31 березня) звється Лазаревою, бо на літургії згадується, як Ісус воскресив Лазаря. На спомин про цю подію в деяких регіонах нашої держави господині готували пісні млинці з ікрою, налісники, коливо. Значення названих страв сповнене глибокої символіки: поминання померлих (млинці, налісники, коливо) і впевненість у воскресінні (ікра, зерно у коливі).

В шосту неділю посту згадуємо урочистий вхід Господа до Єрусалима. Це велике свято зване Вербною неділею. Цього дня за традицією освячуємо у церквах вербове гілля. Зважаючи на празник, маємо деякі дозволи у пості: можна споживати рибу і трохи сухого вина.

Останній, Страсний, тиждень посту присвячений споминам про страждання, смерть і поховання Спасителя. Три перші дні цього тижня правиться літургія Передосвячених Дарів з читанням Євангелія. Особливо є служба в кафедральних соборах у Великий (Чистий) четвер (5 квітня). Там єпископ в часі Богослужіння омиває ноги священикам на зразок того, як Ісус омивав ноги апостолам. На утрні того дня співається: "Коли славні ученики умиванням ніг на вечері просвіщалися..." Літургія Василя Великого з'єднується з вечернею на згадку про встановлення Таїнства причастя. Ввечері того дня правиться утрень, на якій читаються дванадцять уривків, вибраних з чотирьох Євангелій. Вибрані частини складають розповідь, починаючи від останньої його бесіди з учнями на Тайній вечері і закінчуючи його похованням у саду Йосифа Ариматейського. Ці Євангельські читання ще називають Страстями. У Велику П'ятницю літургії не буває, бо цього дня сам Господь приніс себе в жертву, але вранці правляться Царські часи і вечерня. Під спів "Благодоброзний Йосиф, з древа знявши пречисте тіло Твоє..." священнослужителі виставляють плащаницю для поклоніння. Після обіду правиться Єрусалимска утрень зі зворушливим співом. Ця служба чиниться лише раз у році, саме у Велику п'ятницю.

Зазвичай у Велику суботу літургія Василя Великого з'єднується з вечернею. Тоді ж читаються найважливіші старозавітні пророцтва про спасіння людей через страждання та Воскресіння Ісуса (паремії). Власне після них та читання Апостола починається свято Воскресіння Христового. Під спів "Воскресни, Боже, суди землю..." траурні великопосні облачення храму та священників замінюють на світлі. І хоча попереду ще відправа надгробного, обхід з плащаницею, ховання плащаниці та на подвір'ї вже святять паски у прикрашених святочних кошиках і передчуття празника змінюється відчуттям його швидкого наближення. Ще кілька годин і зовні перед зачиненими дверима храмів розпочнеться Воскресна утрень, коли пролунає спів "Христос воскрес із мертвих..." Проте цього року на Страсну суботу припадає великий празник Благовіщення (свято, без якого не було б ні Різдва, ні Воскресіння). Зважаючи на це, порядок Богослужінь цього дня буде відрізнятися від звичайного, і ми маємо унікальну нагоду стати свідками такого рідкісного збігу і учасниками урочистих Благовіщенських відправ напередодні Воскресіння Христового.

Ольга ПАДКОВСЬКА

Зігріли душу скрипки струни

Доброю традицією для Львівської філармонії стало запрошувати кращих учнів Львівської середньої спеціалізованої музичної школи-інтернату імені Соломії Крушельницької на виступи з оркестрами. Минулої неділі четверо юних музикантів, лауреатів міжнародних конкурсів, серед яких скрипаль Назар Федюк (про його успішний виступ на міжнародному фестивалі "Батьківщина Чайковського" в Росії "Львівський залізничник" розповідає у номері за 1 грудня 2006 року), виступали із Львівським академічним симфонічним оркестром під диригуванням Юрія Бервецького. Своїми виступами юні музиканти мали на меті творчо розкрити виконуваний музичний твор і тим самим підтвердити своє професійне зростання.

Щоб зрозуміти музику, необов'язково бути музикантом. Її потрібно слухати серцем, сприймати візуально, бо через музиканта, який виконує соло, найкраще сприймається зміст музичного твору. Щірі оплески глядачів, розкішні букети квітів, якими обдаровували скрипала слухачі, засвідчили, що восьмикласнику Назару Федюку вдалося емоційно та професійно передати задум композитора Сен-Санса.

Оксана ПОДОЛЬСЬКА
На фото: соло на скрипці виконує юний музикант Назар Федюк
Фото Андрія ГРИГОРАША

Милосердя і доброта

Допомогти нездоланому, нещасному, поділитися шматком хліба, дати притулок самотньому, захистити старість і немичність, порятувати хворого чи каліку, заступитися за беззахисного і скривдженого – це святе правило покладено в основу роботи ради ветеранів вузла станції Стрий з перших днів її заснування. Ми добре розуміли, що стара людина все частіше починає почувати безпорадність, коли їй мучать різні хвороби. Особливо тяжко тим, у кого немає поруч рідних та близьких.

Волонтерський рух ми започаткували ще вісім років тому. Правда, тоді це називали шефством, як було прийнято колись в громадських організаціях. Зараз маємо на вузлі 14 тяжко хворих і немичних самотніх ветеранів, які кнчче потребують сторонньої допомоги. І їх добровільно обслуговують 11 таких же пенсіонерів-волонтерів, які не байдужі до чужої біди, добросердечні, роботящі, порядні і відповідальні.

Допомога ця має різні форми. Для прикладу, 80-річна пенсіонерка, ветеран праці, учасник війни Тетяна Горелік опікувалася подружжям Буряків - двох інвалідів (він безногий, вона практично втратила зір), які проживали у квартирі, де не було ні води, ні каналізації. За пропозицією Тетяни Іванівни рада ветеранів звернулася із клопотанням про благоустрій їхньої квартири до керівників Стрийської дистанції сигналізації та зв'язку і Стрийського вагоноремонтного заводу, де колись працювало подружжя. Керівники згаданих підприємств спільними зусиллями провели воду, обладнали каналізацію і встановили санітарно-технічне обладнання.

Одинока пенсіонерка – ветеран праці Ольга Кудінова (сама поважного віку) добровільно узяла шефство над своєю сусідкою по квартирі – інвалідом війни першої групи Катериною Спічиною. Прибирала в квартирі, прала білизну, приносила продукти харчування, готувала їжу. Після смерті подопічної, Ольга Кудінова допомагає сусідці – інваліду праці Анастасії Шайнозі.

Колишня медсестра Стрийської залізничної лікарні

Ніна Колесникова, незважаючи на поважний вік, п'ять років доглядає свою колишню колегу Віру Жукову - інваліда праці, самотню, тяжкохвору. Позаторік, коли Ніна Григорівна почала хворіти і не могла приходити до Віри Дмитрівни, забрала її в свою квартиру. Так разом вони живуть уже 2 роки і Ніна Григорівна повністю обслуговує свою подопічну: готує їжу, бере білизну, купує необхідні ліки та робить окремі процедури.

Варто назвати ще кілька адрес добрих справ, до яких долучилися волонтери, член ради ветеранів Ірина Кітаєва, та рада ветеранів, коли інваліду першої групи Зої Разумовій замінили газову плиту, а п'яти самотніми ветеранам на квартирах встановили телефони. Серед тих, хто старанно не за гроші, а за совість допомагає ближнім упродовж багатьох років, слід назвати волонтерів Яніну Подвірну та Зою Іванову.

Почікавила рада ветеранів, як обслуговуються в поліклініці та лікарні ветерани й інваліди війни, як ведеться їх диспансеризація. Виявлені недоліки були усунені в короткий термін. Зокрема, в 3-х відділеннях поновили палати для інвалідів війни, впорядкували прийом ветеранів у поліклініці.

А на одному із засідань ради ветеранів ми обговорювали роботу волонтерів і прийняли рішення надалі всіляко їх заохочувати. Найбільш активним надаються путівки у санаторії і будинки відпочинку, а також матеріальна допомога, в основному з фонду ветеранської організації залізничників. Зауважу, що волонтерська робота на вузлі станції Стрий проводиться спільно зі службами місцевих органів соціального захисту пенсіонерів.

Впевнені, що наша робота з вирішення проблем соціального захисту наших ветеранів війни і праці, всіх пенсіонерів, людей похилого віку сприяє покращенню їх соціально-побутових умов, підвищенню добробуту малозабезпечених та самотніх.

Іван МЕЛЬНИКОВ,
голова ради ветеранів вузла станції Стрий